

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimaj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petite vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Patentovani klerikalci in še marsikaj.

Predno se lotim svojega predmeta, izpregovoriti mi je par besed o pisavi „Slovenskega Naroda“. Mnogo vrlih mož, ki odkritosrčno žele, da tudi slovensko ljudstvo postane deležno blagodara urno bežečega časa, misli, da se „Slov. Narod“ pri svojem silobranu poslužuje preostrega, včasih nedopustnega orožja; zaradi tega obsejajo često njegovo „revolversko politiko“. Toda ta sodba je po mojem mnenju krivična. Kdor prečita natanko vsako številko poštenjaka „Slovenca“, je prepričan, da se s tem listom ne da drugače govoriti, da proti „Slovenčevemu“ postopanju revolver še ne zadostuje, ampak da bi bilo treba — kanona. Gospoda moja, ni se treba smejeti, kajti to je žalostna resnica. Previdno je oborožila darežljiva narava vsako bitje proti nevarnim silam. Človeka je še posebej odlikovala z razumom, katerega vrednost se ne sroštuje pri vseh ljudeh jednako. Nekateri so ga vsled tega že po polnoma odslovili. In če te napade take vrste človek — pravzaprav bi se moral imenovati drugače — moraš se boriti proti njemu z debelim vidnim orožjem, nevidni „uma svetli meč“, pri takem poživljenem človeku ne izda nič, ali pa premalo. Potipati ga moraš krepko, da kaj občuti, pokazati mu dobro, resnično naslikano njegovo podobo, da se bo začel zgražati nad njo, če mu še ni odvzet vid za vselej. Da se je pa jezik razvil tako, da izraža grde lastnosti in dejanja s primernimi besedami, zato gotovo ne more biti odgovoren „Slov. Narod“.

Nadalje je treba vedeti, da so boji za najvišje svetinje, ideale, vselej hudi, bijejo se srdito in če je treba, tudi — brezobzirno. In v Sloveniji je sedaj tak boj. Gre se za prostost v pravem pomenu besede, za svobodo duha in telesa in s to trdno spojeni izboljšek gmotnega stanja skupnega naroda, na nasprotni strani za totalno telesno in duševno zaslužjenje utozega ljudstva in brezskrbno razkošno življenje iz-

vestnih kast na račun neukih siromakov. V odločilni bitki pa bojevniki vendar ne bo božal svojega nasprotnika, ki mu tišči meč v srce!

Končno je glavna naloga vsakega lista objektivnost, ali bi vsaj morala biti. Pri poštenem človeku naj ne zatre ali zavzre čut in strast obče znanih in pripoznanih zakonov humanitete. V mislih mi je govorica, ki sem jo slišal v precej veliki narodni družbi o priliki, ko se je „Slov. Narod“ grajalno izrazil o ruskem nečloveškem klanju kitastih Kitajcev. „To je revolverška politika“ reče eden. Toda moje mnenje je tudi v tem slučaju čisto drugačno. Človečnost mora biti mednarodna, vzvišena nad človeške zapletke in razmere, prosta vsakršnih okovov, torej tudi krvnih. Brat mora zaničevati brata, če ga vidi brez srca; in tako mora brezobzirno obsojati barbarstvo list, ki se bori za blagor ljudstva in plemenitost dejanja, za prostost blagih človeških sil, če noče zbuditi opravičenega suma gnusnega binavstva in nizke pristranosti. Gorje narodu, ki ne pobija nečloveštva, ki je brežčuten za jok in stok nedolžnih zatirancev; obstanka ne zasluži. Posebno mora razžalostiti Slovana, če Slovan, naj si bo tudi mogočni Rus, tepta ideale. Prepustilo o hunstvo vendar inokrvnem, ki se bahajo tako radi s svojo prosveto, ki pod krinko razširjevanja krščanstva in s tem omike uprizarja najgrozovitejše čine nečloveštva, služeč v resnici le zvenečemu mamonu, klanjajoč se „zlatu bogu“. Iz teh opazk sledi, da se moramo — kakor povsod — tudi pri časnikarstvu natanko poučiti o razlogih in motivih vsake prikazni, ker le na tak način nam je možno o tej soditi pravično. Po tem takem se naj ne huduje nobeden častitih bralcev, če bo našel v naslednjih vrstah kak oster izraz ali pikro sodbo, in naj bo prepričan, da bi navdajala velika radost tudi mene, ko bi se imela boriti narodna stranka s protivnikom, s katerim in o katerem se da govoriti vselej v mejah nežne dostojnosti. Sed ad rem.

Poglejmo si malo, površno, kakšno orožje je vihtelo in suče dan za dnevom

klerikalno glasilo in njega trobentači proti mislečemu ljudstvu!

„Diligite veritatem, filiam Dei!“ Kako ljubijo naši klerikalci resnico? Mislečemu človeku se kar srce krči, ko mora opazovati, na kak krut način trgajo ti poštenjaki temelj prave, srečne človeške družbe. Kjer ni resnice, je neresnica, nad katero je vsakemu poštenemu človeku silno mrzko. Sovraži jo, naj jo najde v zasebnem ali javnem življenju, zaničuje jo tudi v politiki, višje ceneč večno čisti blesek nebeske device kakor navidezni, po laži podlo pridobljeni prid, čegar užitek bi neizpridenemu človeku ne delal veselja.

Toda ti ljudje, ki so vzeli vso poštenost, pamet, modrost in razum — le klerikalci vedo, kaj da je Bogu dopadljiva politika — pravico in resnico v zakup, ki imajo na krščanstvo in njega neizostale spremljevalke, ljubezen do svojega bližnjega in pravost, patent, lažejo, obrekujejo, sleparijo neuko ljudstvo. Znano je že vsakemu, kako je goljufalo neko klerikalno gospodarsko društvo z umetnimi gnojili revne kmete. Kolikokrat se jim je že to očitalo! In vendar molče, ne nastopijo pravne poti, ker se boje, da bi se uradno približala njihova poštenost. Poleg tega se pa drznejo upiti pri vsaki priliki in lumpariji v svojem vzorlistu: „Če imena ne pove, je lažnik, obrekovavec, itd.“ ko se pri njih goji klevetništvo namenoma. Škoda, da se ni ohranila v preteklih časih za obrekovalce navadna kazen do danes. Črka O na čelu, koliko gorja bi zabranila! koliko bi jih zasluženo izginilo raz pozorišče javnega življenja ter želo sramoto in zaničevanje, dočim sedaj brez strahu, še celo v velikih časteh pri svojih sovrstnikih, s ponosno glavo napredujejo v svojem umazanem, podlem obrtu. Kaj je ljudem, ki so brez vesti, če uničijo svojega soseda čast in ugled! To je njih poklic, oni le težijo po tem, ker le na tak način še obdrže pri gotove vrste ljudi moč in veljavo.

Resnica, dasi vselej teptana, vendar v Sloveniji še ni trpela nikdar toliko kakor pri zadnjih volitvah. Koliko laži in podlega obrekovanja so nakupčili klerikalni

poštenjaki v predalih svojega cenjenega lista. Nikdar bi ne bil verjel, da bi „zaščitniki čednosti“ mogli pasti tako globoko, lagati tako debelo, da nisem bral poročila o nekem shodu, kateremu sem prisostvoval sam. Takrat sem se prepričal, da so tako razavetljene glave morale hoditi v šolo dolgo in pridno pri — ciganih. Da bi svojih učiteljev le ne prekašali za toliko! In s kako mirno vestjo delajo to! Človek se res vsega navadi, seveda, če je gotove vrste. Posebno slastno, slane cedce, so pisali po volitvah v 5. in 4. kuriji, da je „Slov. Narod“ lažljivo poročal o bogato obiskanih shodih, češ, da se je pri volitvah pokazalo, kako malo glasov so dobili v nekaterih takih krajih Narodovci. Ne tajim sicer, da se je število udeležencev vzelo včasih previsoko, ker je sploh težko — ali nemožno to natanko določiti. Čadim se le, da „Slovenec“ pri svoji bistrumnosti ni bil mogel dognati, da so njegovi verni in vneti priganjači še v zadnjem trenutku z „urnebesnimi“ lažmi, s peklom in hudičem odvrgli veliko število volivcev od narodne stranke ter jih zgnali v klerikalni hlev. Tako so torej nastale tiste difference, častiti poštenjaki, zlobni veleumi. Dovolite da se Vam usmeli vsaj včasih kdo kaj razlagati, česar Vi pri svoji resnicoljubnosti nečete razumeti. Sicer pa razsvetlite vse najtežje probleme z redko lahkoto. „Slov. Narod“, zakaj si si belil pred kratkim lase s tako lahko rešnim vprašanjem, kako da dva katoliška pastirja, nadškof in škof, učita o isti stvari svojo čredo ravno nasprotno?

Zakaj se nisi zatekel takoj h kolegi „Slovencu“? Z največjo lahkoto so razvzlele od sv. Duha razsvetljene kapacitete za Te tako zamotano vprašanje, rekoč: „Tam ni verskega boja, pri nas je pa. Prazne liberalne posodice učenjaške korenitosti in politične zrelosti! zopet en dokaz za vašo duševno nezrelost in politično obnemoglost, rectius: aprioristično nezmožnost“. Bravo! Pravo! Ker je dr. Tavčar in z njim vsak Slovenec napovedal modernemu klerikalizmu neprizanesljiv boj, identifikujejo ti skromni, ponižni, revni,

LISTEK.

Moj „Prešeren in slovanstvo“ pred — kritiko.

(Konec.)

Tako govori slovenski profesor, ki priganja svoje gojence k junaškemu moštvu, k neumornemu delovanju, jim budi veselje do življenja, mori neplodni pesimizem Izročena mi mladina naj sama sodi, ali sem slovenski profesor ali ne, dr. Vidic mi ne vzame te časti. Slovenska mladina naj mu pove, ali sem se trudil, po svojih močeh uvesti jo v svetišče nežne Prešernove muze, ali sem ji skušal zarisati v srce pisane slike Prešernovih poezij, da bodo trepetale v njem, dokler bo bilo ... Po-vedal sem ji pa tudi, da mi poleg mehkužnih obupnikov pred vsem ugaja globoko čuvstveni „Mornar“, ki v nesreči ni izgubil energije Ali naj slovenski profesor slavi Prešerna zato, ker je „dan za dnevom sedel nad akti“? Ali ne bi resnica zahtevala, da doda še kaj več? Ali naj pritrjuje dijaku, ki piše, da je Prešeren cele noči prebdel pri delu? Ne, gosp.

dr. Vidic, če Vi prenašate tako laž, potem je dobro, da ste pustili učiteljski stan.

VII Tekom svoje razprave nisem toliko branil ilirizma samega ob sebi, bolj sem kritikal Prešernove razloge, s katerimi je on nasprotoval ilirizmu; zato sem narobe o Slomšku dejal, da je on s svojega stališča moral biti zoper ilirski pokret. Imel sem še sam nekaj pomislekov, a moram reči, da me je zelo zavzelo izvajanje g. prof. Peruška v 1. številki letošnjega „Zvona“, in se mu vesel pridružujem jaz, Ilir, Hrvat!

G. dr. Vidic je iztuhtal vzrok, zakaj sem se jaz s toliko hudobijo lotil Prešernovega slovanstva; zato ker je Prešeren kriv, da „jaz nisem rojen Hrvat“. No, meni je vse jedno, ali se moj rod zove hrvatski ali slovenski, ime je dim, otroci moji bodo Slovani. Za Vas, g. dr., pa Vaše besede pomenijo, da mrzite hrvatsko, in da stojite na skrajno separatističnem stališču, ki se z njim ne more sprijazniti „slovenski llešič“.

Radi vsiljenega izraza „slovenski“ naj pogleda Vidic a strani 14. moje razprave na stran 8.; da bi bil Prešeren nasprotnik Kordeševi ideji, tega nisem trdil, saj vendar pišem: „njegovo tendenco je hotel najprej spoznati“, rezervirano se je držal. „Zdravica“ se mi zdi zakasnel, osemel pojav;

sicer pa jaz nisem govoril samo o tem, kako prevdaja Prešeren slovanstvo v poeziji, ampak ostreje zlasti o zanemarjanju drugih slovanških jezikov, o uničujočem pesimizmu, skepticizmu itd. V celoti pač Vidiceva kritika ne pojmi moje razprave. Višjega stališča ji ne dostaja. Po kaj takega ni bilo treba hoditi na Danaj.

Ne domišljujem si, da bi z mojo razpravo o vseh posameznostih bila povedana že zadnja beseda, a veseli me, da sem pisal v duhu slavnega uredništva „Zvona“, ki je Prešernov Album začelo z verzai:

„Ne blišam se s kadilnicjo ti v roki
in ne poklekam v prahu pred teboj;
ne brenkam himne na srebrnih strunah,
ni ditiramb, ne oda spev ta moj“.

da mi je pritrdil nevstrašeni boritelj za resnico g. prof. Perušek, da je Peruškovo oceno v „Zvonu“ ponatisnil „Popotnik“, da je „Süddeutsche Presse“ mojo razpravo imenovala „eine grundlegende Schrift, die in der Bibliothek keines gebildeten Slovenen fehlen sollte“, „Slovenka“, ki jo sicer boli smelost mojih izvajanj, daje moji razpravi veliko znanstveno vrednost, češ, da tvori važen del književnosti o Prešernu, in to tembolj, ker je popolnoma samostojna in neodvisna, podobno se izražata „Dom in Svet“ in „Slovenec“; hrvatski vsučilski

profesor mi je pisal, da je, žal, med Slovenci še mnogo takih značajev, kakor je Prešeren, — Črtomir, — in drug hrvatski profesor: „Stritar je gledal na Prešerna vedno na svojo poetski preostro brušeno prizmo ... Stritar je mati, ki je nad vse zaljubljena v svojo hčerko Prešerna, in v tej zaljubljenosti je slikal Slovencem Prešerna po svoji pesniški navdušenosti kot čist vzor v vsakem pogledu. In zdaj je drlo vse za njim: vsi slavnostni govori so bili vedno parafraze Stritarjevih idej ... Takega Prešerna, kakor ga je slikal Stritar, bi jaz rad imel, bi si želel; Tvojega Prešerna moram imeti, ker je resni! Čen“ Fr. llešič.

Ljubezen.

Poljski spisal Kasimir Tetmajer.

Zdela se mi je, da vidim, kako leté ure, katere mi je še preživeti, počasi pred mojimi očmi; letele so kakor trop galebov, kadar pada solnce po soparnem dnevu v morje.

Bele peroti vseh ur mojega življenja so bile omadeševane s krvjo, oskrnjene s mojo krvjo, samo jedna, zadnja, je imela čiste in bele peroti.

zmeraj lačni in željni novodobni „služabniki Kristusovi“ tačasti klerikalizem z vero! Zakaj pa tudi ne?! Saj vendar ni res, da je v obče klerikalizem nove dobe hlepenje po posvetni nadvladi in isesavanje nebeseljnega reveža na umu in posvetnem imetju, in kot slovenski specificum: združnje „katoliškega“ duhovnika v uspešno realizovanje omenjenih dveh „katoliških“ lastnosti s peklom in hudičem. Tableau (po Slovencu)! Častiti gospodje, samotržci z bratoljubjem in razsvetljenim duhom, bodite veseli, da se ne gode sedaj več ču deži ali bolje rečeno hipne kazni za bogokletnike! Ker sem že bil poleg dr. Tavčarja, hočem še govoriti nekoliko o eksercicijah na srednjih šolah, katere so prinele omenjenemu gospodu poleg drugih paganskih nazorov njegovih od častitega „Slovenca“ kot katoliško plačilo veleutemeljeno očitane brezverstva. „Slov. Narod“ je bil namreč nekoč tako nesrečnega, pogubljivega mnenja, da na Kranjskem na gimnazijah eksercicij ni treba. (Da je prih.)

V Ljubljani, 20. februarja. K položaju.

Te dni so se vršile na Dunaju različne seje, ki bodo bržčas na razvoj sedanjega skrajno nejasnega in negotovega položaja vplivale odločilno. Ministrski predsednik je konfiriral s Poljaki cele tri ure. Poljaki so se pritožili, da se je opustil brez njih vednosti gališki departement v notranjem ministertvu ter zahtevali, da se regulirajo na državne stroške gališke reke. Ta zahteva je za avstrijske dežele jako draga! Koerber je bil radi te konference s Poljaki pri cesarju. V zadevi čeških in sploh slovenskih interpelacij je konfiriral grof Vetter s Čehi, podpredsednik Prade pa z Baernreitherjem in Mengerjem. Ker ni bilo možno doseči sporazumljenja, je sklenil Vetter sam, da se bodo sprejemale tudi nenemške interpelacije, toda čitale in protokolirale se bodo v nemškem prevodu. To bi bil poraz za slovanske stranke, če sprejmo in odobri Vetterjev sklep. „Hlas Naroda“ poroča, da Čehi iz tega Vetterjevega sklepa ne bodo izvajali skrajnih konsekvenc, ker je to vprašanje podrejeno važnejšim. Tudi bodo uvaževali baje Čehi dejstvo, da je ukrenil tako predsednik zbornice, ne pa vlada. Zato ne bodo obstruirali in ne bodo uničili parlamenta. Seveda mislijo tako le zmernejši Čehi, Mladočehi, ne pa radikalci.

Srbi za — Milana!

V Srbiji je res že vse mogoče. Milan je bil, dokler je živel, najbolj sovražen mož na Srbskem. Njegova nesrečna politika, njegova pogubonosa vojna z Bulgarijo, njegov razpor z Natalijo, škandali, katere je povzročil in končno njegova bestialnost napram radikalcem, vse to je ogorčilo deželo do skrajnosti in gotovo se je večina naroda naravnost razveselila, ko je Milan nakrat umrl. Toda sedaj, ko je mrtev, so se začele razmere izpreminjati. Dejstvo, da srbski kralj ni našel mesta v svoji domovini in da je kraljica Draga celo preprečila, da kralj Aleksander ni šel niti k pokopu očeta, je baje Srbe zadelo v srce. V Belemgradu so se primerile demonstracije protikralju. 16. t. m. je množica ometavala straže pred kraljevo

Sanjal sem, da bo vsaj moja smrt lahka in mirna...

Tedaj je prišla ona, ženska, ki jo ljubim, in ko je opazila ure, katere mi je še preživeti, ter videla, da so bile vse okrvavljene, in da je le zadnja bela in čista, je zaklicala:

„Hočem, da je tudi ta taka, kakor druge.“

Nisem je vprašal, zakaj?

Potem je zaklicala:

„A odkod naj vzamem krvi?“

Pokazal sem ji svoje srce, ji dal botalce ter dejal:

„Zabodi!“

Ko je dvignila roko, da sune, sem mislil samo na to, da zataram svoj vzkrik, da je ne prestrašim, ko porine jeklo v moje prsi; zato nisem zakričal, dasi je bila moja bolest besna.

Iz mojega srca je vrela kri, oskrunila peroti zadnje ure mojega življenja, ki je bilo tako belo in neomadeževano. Tedaj sem vedel, da bo moja smrt grenka in strašna, toda vprašal je nisem, zakaj mi je to storila ta ženska.

Ona je hotela, in jaz sem jo ljubil.

palačo s kamenjem in ko se je 17. t. m. peljal kralj k rokvijemu v katedralo, ga je sprejelo občinstvo s sikanjem in kričanjem. Milanovi pristaši, katerih ni mnogo, pridobivajo na uplivu. Baje se na tistem agitira proti kralju. Za odločnega pretendenta — piše „Grazer Tagblatt“ — bi bila sedaj ugodna prilika, da se polasti prestola. Karagjorgjevići imajo velike nade. No, kraljica Draga ki igra v zadnjem času na dvoru in v politiki veliko vlogo, je prečrtala vse račune nezadovoljnih in spletkarjev, kajti porodila je Srbom prestolonaslednika. Tega se raduje vsa dežela, in nemiri se poležejo kakor izgine megla.

Vojna v Južni Afriki.

O položaju Deweta se poročajo le slabe vesti. Najnovejše brzojavke slikajo njegovo stanje kot naravnost obupno in izgubljeno. Iz De Aarja javljajo: Dewet je z 2500 možmi med Britishtownom in Breakfonteinom zahodno De Aarja od 12000 Angležev docela obkoljen. Izgubil je vso prtljago. Njegovi konji so utrujeni. Uiti menda ne bo mogel. Poročevalec lista „Daily Mail“ je pri koloni polkovnika Henikerja, odkoder je sporočil: Dewet ni dosegel svojega namena, kajti potisnjen je bil od Strydenburga in od Hopetowna. Dewet je streljal z 2 topoma na Plumerjevo kolono. Njegove čete stoje severno angleškega tabora in so v veliki stiski. Bosmann, ki je dospel z Dewetom iz Oranja, je bil ujet. Dewetove čete so baje med seboj nesložne. Dewet je sklenil, da prisili vse holandske koloniste pridružiti se mu s grožnjo, da jih sicer umrli. Lord Kitchener, ki je s svojim štabom že od 16. t. m. v De Aarju, pa je brzojavil: Po zadnjih poročilih maršira Dewet proti severu in postji baje zahodno Hopetowna. Bržčas se poskusi umakniti proti jugozahodu. Iz Pretorije poročajo „Standardu“: Položaj se je vsekakor izboljšal. Poročila o prodiranju angleških čet, na vsobodu Transvaala so trajno jako ugodna. Le malo Burrov je prodrlo kordon. General French goni glavno armado Burrov (pod Botho?) pred seboj. Na severju Transvaala vlada mir. Schalk-Burger se ondi zelo trudi, da podvrže vso deželo. Iz Kapstadta pa poročajo, da se je radi kuge izmed 2000 Kafrov, ki so nehali delati, vrnilo v delavnice le 150. Kafri so menda več za kugo umrlih oseb pokopali skrivaj. Vsekakor so se Angleži sedaj zarotili, da njamejo Deweta za vsake ceno. V koliko pa je obupnost Dewetovega stanja v angleških poročilih pretirana, tega seveda danes še ni možno dognati.

Dopisi.

Iz Loke pri Zidanem mostu, 18. februarja. V silnem strahu preživeli smo Ločani nekaj tednov. Pa zakaj? Zato, ker smo bili zvedeli, da je naš spoštovani g. kaplan nekoč prerokoval, da bo enkrat v kratkem v Loku tako zagrmelo, da se bo kar zemlja tresla. In ako se zemlja trese, se rade hiše podirajo, in to je nevarno. Zato smo se jako bali. Prerokovanje se je sicer spopolnilo, pa ne tako grozovito; kajti zemlja se ni tresla in tudi grozelo ni, pač pa je šumelo in to v cerkvi. Poslušajte kako! Predzadnjo nedeljo pri večernicah bilo nas je fantov, kakor po navadi, zopet lepo število na koru, kjer smo prav pazljivo poslušali našega priljubljenega g. župnika, ki je ravno učil o sveti katoliški cerkvi, in povedal med drugim tudi to, da sveta katoliška cerkev tudi včas kaznuje. Da bi pa mi menda bolj trdno verjeli, je hotel to tudi dejansko pokazati. Zatorej, ko je skončal krščanski nauk, napotil se je namesto v zakristijo, po cerkvi dol in na kor. Mi, ki smo imeli čisto vest, nismo se nič hudega nadejali in smo mirno čakali, da pride gor. Nekateri bistrumnejši pa so hitro sprevideli, kaj bo, ter jo urno ubrali po stopnicah na podstrežje in od tam dalje v zvonik. Nas pa je na naše največje začudenje gor prišedši župnik začel poditi, dregati in tudi za ušesa vleči s kora. Kaj smo hoteli, zgovarjati ali v bran staviti se, ni kazalo, zato smo potrpečljivo ter vsi preplašeni drug za drugim capljali po nerodnih stopnicah v cerkev. In pa nekateri, boječ se, da hoče morda še treskati okoli ušesa, popihali so jo skozi vrata na prosto in se zadovoljno oddahnili na svežem zraku. Pa sunaj ni kazalo dolgo stati, ker je bilo precej mrzlo; zato zgibili so se v najbližjo gostilno, kjer je bila ravno

pustna veselica, in tam se pri polnih kozarcih prav izvrstno zabavali do konca službe božje. Nas pa je hotel spraviti župnik od vrat, nekoliko bolj proti sredi cerkve, češ, naj se pokažemo ljudem. Raca na vodi! To je bilo zijanje! Zlasti radovedne ženske so od prve do zadnje zijale nazaj na nas, kakor da nas niso še nikoli videle. Mi pa vsi poparjeni, smo z ustnicami drhtečimi od jeze šepetali: prosil za nas, prosil za nas itd., odgovarjajoč litinjam, ki jih je molil g. kaplan. In kaj je bilo krivo vsega tega škandala? Nič drugega kakor to, da nobeden fantov, ki smo bili na koru, ni hotel iti mehov pri orglah pritiskati. Našemu g. župniku ne zamerimo, ker še ni dolgo pri nas, če ne ve, da je to organistova stvar, da si preskrbi človeka, ki bo mehove pritiskal. Kakor povejo starejši ljudje, bila je od nekdaj navada, da je organist imel nalašč zato najetega človeka, da mu je redno hodil mehove vleč. Sedanji organist pa, ki je ob enem tudi cerkvenik, in torej dobiva dvojno plačo, ne zmore toliko, da bi plačal tistega, ki bi mu mehove vlekel. In če tudi je bira, ki sta jo nekdaj dobivala organist in cerkvenik, že davno plačana, ter dobiva organist cerkvenik obojno plačilo v denarju, je tako nearaven, da še vedno leto za letom pošilja svoje posle in najemnike na biro. In mnogi ljudje so še vedno tako neumni, da mu jo dajo. V zahvalo zato pa povzroča take komedije v cerkvi. Mi smo prepričani, da je glavni provzročitelj te komedije g. organist, ki je izvestno naprosil g. župnika, da nas je šel poditi s kora. Zato nam ostane naš g. župnik še vedno tako simpatičen, kakor do sedaj, blamažo pa, ki smo jo doživeli, zapišemo organistu na rovaš. In ako bo posledica takega postopanja to, da bo mladina namesto h krščanskemu nauku zahajala raje v gostilno denar zapravljat, ne bo se temu čuditi. In kdo bo tega kriv? — Organistu-cerkveniku pa povemo to, da naj se — mesto fante kregati — ozre rajši po cerkvi, kjer je po mnogih krajih prahu, da bi ga s pestjo zagrabil, in kjer visi pajčevina, kakor bi se sušile ribiške mreže. Končno ga še opomnimo, ker že dvakrat v letu pošilja svoje ljudi na biro, naj to stori še tretjič, da bodo nabrali še za tistega, ki bo njegove, ne, hočem le reči, ki bo orgeljske mehove pritiskal. Fantje mu pa ne bomo tlake delali.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. februarja.

— Osebnosti. Načelnikom postaje Hrastnik je imenovan gosp. Fr. Sajovic. Načelnikom postaje St. Jurij ob južni železnici je imenovan g. Fr. Ličen.

— Vedno v istem krogu. V sinočnem „Slovencu“ je dr. Šusteršič obelodanil skoro tri strani dolg članek, s katerim je res dostojno zaključil letošnjo predpustno sezono. Težko bi bilo, dobiti primernejšega berila za pustni torek, kakor je ta njegov članek in težko boljšega razvedrila za tiste, katere je pust pobedel. V tem članku je dr. Šusteršič izlil svoj žolč na poslanca Robiča in Ploja kakor tudi na tiste hrvatske poslance, ki so se postavili na stališče, da naj se v dunajskem parlamentu združijo vsi jugoslovanski poslanci v skupen klub. Šusteršič čuti, da si je nakopal s svojim postopanjem vsestransko na sprotnje, on čuti, da je njegovo stališče skrajno neugodno, da je s svojo trmoglavostjo sebi nakopal nesmrtno blamažo in celo svojo stranko spravil v najneugodnejšo pozicijo, a ker s stvarnimi razlogi ne more ničesar opraviti zato bluje oganj in žveplo na vse strani ter hvali samega sebe, kakor bi ne bil nikdar slišal pregovora, da lastna hvala smrdi. Gostobesednega Šusteršičevega članka kratki smisel je, da so se Robič, Ploj in vsi hrvatski poslanci izneverili svojem programu. To struno je Šusteršič začel obirati tisti, dan, ko se mu je njegov izdajalski naklep ponesrečil in na to struno brenka sedaj prav kakor — da se držimo tudi mi Šusteršičevih iz kriminalistike vzetih vzgledov — kak obtoženec, ki tudi na najjasnejše dokaze odgovarja s stereotipim: Jaz sem nedolžen. Ako novič konstatiramo, da je Hrvatsko-slovenski klub parlamentarna združitev v kateri lahko vsak jugoslovanski poslanec vstopi, mej tem ko je Šusteršičev mišmaš klub zdru-

žitev, ki ni vsakemu jugoslovanskemu poslanou odprta, smo menda dovolj odgovorili na vsa Šusteršičeva izvajanja. Ako Šusteršič zavija stvar tako, kakor da so se Robič, Ploj in hrvatski poslanci izneverili načelom, na katerih podlagi so bili voljeni, je to politična filouterija, ki samo kaže, da se hoče Šusteršič maščevati vsem, ki se niso njemu podvrgli. Koliko bo dr. Šusteršič s svojim natolcevanjem opravil, to je drugo vprašanje, zdi se nam pa, da drvi mož kar bliskoma v prepad.

— Vodstvo klerikalne stranke se je v zadevi združenja vseh jugoslovanskih poslancev v skupen klub zopet oglasilo. Sedaj razglša, da odobrava Šusteršičevo intransigentno stališče in pričakuje, da bodo klerikalni poslanci vztrajali na tem stališču S tem so v naprej onemogočena vsa, na združenje vseh jugoslovanskih poslancev mereča prizadevanja.

— „Senzacijonelo razkritje“. Pod tem zaglavjem je Šusteršič priobčil izjavo v kateri taji, kar se mu je očitalo glede imenovanja gg. Končnika in Prof. A. Menda ga ni človeka na svetu, ki bi bil pričakovani, da bo Šusteršič to priznal. Pripravljeni smo bili, da bo tajil in svoje utajevanje podprl z bombastičnimi frazami. Kar pa je „Slovenec“ v tej zadevi še več pisal, to samo potrjuje in podkreplja obdolžitve našega dopisnika.

— Vladni sistem in klerikalizem. Povodom govora dra. Ferjančiča v adresni debati je „Soča“ pod gorenjim naslovom priobčila jako dober članek, v katerem izreka mej drugim naslednjo povse resnično in utemeljeno sodbo: „Tisti sistem, po katerem nas vladajo, je kriv v glavnem, da se ne moremo razviti in napredovati tako, kakor bi hoteli in kakor nam pritiče. Prav je torej storil dr. Ferjančič, da je ožigosal v državni zbornici tisti sistem, kateri nas duši in raznaroduje. Za njegove besede moramo biti le hvaležni, in to še toliko bolj, ker z obsodbo tistega sistema je izrečena neposredno tudi obsodba — klerikalizma, ki se je zajedel v telo našega naroda ter mu trga kos za kosom iz drugačnega zdravega organizma. Vladni sistem ima mnogo „zaslug“, da se širi med nami klerikalizem, da klerikalci ostajajo na površju tako, kakor bi ne smeli gledati na splošni napredek in dobrobit našega naroda. Vlada gre klerikalcem na roke, in ti postajajo vedno bolj in bolj vladni. Kolikor bližje pa so vladi, toliko bolj daleč so od svojega naroda, toliko brezbriznejši postajajo v naših pereh vprašanjih strogo narodnega značaja.“

— Slovensko gledališče. Na pustni dan o pol šestih popoldan igrala se je drugač burka „Lumpacij Vagabund“. Obisk je bil — posebno s strani mladine — jako dober, uspeh tudi. Če ni bilo kaj prav — posebno zaradi jezika, oziroma izgovora, jezik je prav prijetno domač — pa veljaj načelo: za pust kritiko pust!

— Sokolova maskarada. „Finitis coronat opus!“ Še nikdar morda se ni princ Kurent tako težko ločil od svojega vladarstva, in za dobo jednega leta odložil svoj vladarski scepter, kakor minolo noč, ali bolje rečeno današnje jutro Saj pa tudi ni čudno! Toliko število dražestnih, neumornih njegovih čestilk v najizbranejših, najfinjših in najelegantnejših maskah, ali pa plesnih toaletah, in toliko čestilcev — nekaterih pač bolj blazirano-skeptičnih — kakor včeraj, še nismo videli v „Narodnem domu“. Kar ima ljubljanska narodna družba najboljšega, zares finega in elegantnega, dalo si je včeraj rendez vous v Sokolovih dvoranah, tako da je včerajšnja maskarada uspela tako sijajno, kakor še nobena jednaka prireditve kateregakoli društva. Celot „Sokol“, čegar maskarade so doslej vedno slule kot prave elitne zabave, je včeraj, v prvi vrsti po prekrasni flori udeleživših se naših krasotic, prekosil samega sebe. In s tem je vse rečeno! Jednoglasi sodbja je bila: Tako sijajne, tako res elegantne, a tudi živahne in animirane maskarade kakor letošnja Sokolova, še ni bilo! Obširneje poročilo prijavimo jutri.

— Ustanovno zborovanje „Ljubljanske meščanske godbe“ se vrši v četrtek, dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer v areni „Narodnega doma“. H temu zborovanju ima vsakdo pristop, ki se zanima za godbo Na

tem občnem zboru se položi temelj meščanski godbi, in od občinstva je odvisno, kakšna bo v bodoče meščanska godba, ali taka kot je danes, ali boljša ali pa slabjša. Obstoj godbi je osiguran, ker jo zdatno podpira občinski svet, ker se pričakuje večje podpore od deželnega zbora, in ker je že nad 300 meščanov pripravljenih godbo podpirati in voditi. Ta predpust je sviral ljubljanska meščanska godba pri kakih 40 plesih, za poletje jo pa že zdaj rekvirirajo različni restavratore, in bleško zdraviliško društvo jo tudi hoče imeti. Da bo imela godba celo leto dovelj posla, o tem nikdo ne dvomi. Poleg naročitve bo sviral poletu meščanska godba tudi na javnih krajih v mestu, in življenje se v naši stolici gotovo povzdigne, da ne bo v Ljubljani, kakor v kaki gorski vasi, kjer se celo leto ne sliši družega, kot tu in tam kaka ustna harmonika. Ako je občinstvu res za obstoj in razvoj ljubljanske meščanske godbe, pokaže to najbolj s tem, da se ustanovnega občnega zbora mnogo-brojno udeleži, in da vodstvo poveri ljudem, ki imajo razuma in veselja za godbo. Posebno različna društva opozarjamo, da pošljejo na to zborovanje svoje zastopnike ali deputacije, in da stavijo svoje nasvete in predloge. Čim večja je udeležba pri zborovanju, tem sijajnejši bo uspeh zborovanja. Po zborovanju je na čast zborovalcev promenadni koncert cele godbe, ki menda misli s svojim nastopom iznenaditi zborovalce. Upati je, da se bo zbor po resnem razgovorjanju prav prijetno zabaval ob zvonkih glasovih ljubljanske meščanske godbe.

— Vipavska železnica. Začelo se bo torej vendar že z gradbo te železnice. Podjetnika sta z inženjerji došla na lice mesta in začelo se je zaznamovanje tistih zemljišč, ki se odkupijo za železnico. „Soča“ priporoča ljudstvu mirno poravnavo. Temu popolnoma pritrjujemo. Razlastitev ni nikdar v korist posestnikom, prav velikokrat še na znatno škodo.

— Ljudsko štetje. Slap pri Vipavi — rojstveni kraj državnega poslanca dr. And. Ferjančiča — štel je ob koncu leta 1900 504 prebivalcev. — V sodnem okraju Kranjske: Smlednik 1639, Šenčur 3029, Predvor 2588, Hrastje 530, Jošt 755, Kranj 2483, Maučiče 1300, Naklo 1722, Predosje 2383, Stražiše 2227, Voglje 646, Cerklje 3230 prebivalcev. — V sodnem okraju Škofja Loka šteje: Javorje 1617, Stara Loka 3681, Škofja Loka 2210, Železniki 1055, Poljane 1422, Oselica 2766, Selce 4664, Sminc 1717, Trata 2553, Sorica 1838 prebivalcev. — V sodnem okraju Tržič šteje: Sv. Ana 668, Kovor 1078, Sv. Katarina 698, Sv. Križ 2027, Tržič 2626.

— Potres. Iz Velike Loke se nam poroča: Danes jutro natančno ob 4. uri 22 min. močan potresni sunek, trajajoč 2 do 3 sekunde. Smer od severa proti jugu.

— Umrli je v Celju vrli rodoljub vpo-kojeni major g. Ivan Debelak.

— Častnim občanom je imenoval občinski odbor v Št. Ilju pri Velenju vele posestnika in vrlega rodoljuba gosp. Ivana Kranjca za njegove velike zasluge v blagor občini.

— Učiteljske spremembe na Štajerskem. Na dovoljenje deželnega šolskega sveta menjali sta s službama učiteljici Viktorija Gradišnik Tančur v Bučah in Roza Preskar v Polju pri Kozjem. Učitelj voditelj v Pečici (kozjanski okraj) je postal g. Jos. Čuček, dosedaj učitelj pri Sv. Miklavžu nad Laškim. Začasna učiteljica Olga Klinec v Artičah postala je stalna na svojem mestu.

— Nov premogokop. Velenjski Lapp je začel kopati premog tudi blizu železniške postaje Turiška vas.

— Laška prijaznost. V Buzetu v Istri so Lahi ondodnemu okrajnemu sodniku s kamni okna pobili.

— Ljudsko štetje v Trstu. „Naša Sloga“ poroča, da je posl. Spinčić interpeliral vladno zaradi ljudskega štetja v Trstu in Istri. V svoji interpelaciji navaja mnogo primerov, kako se je v prid Lahom sleparilo pri vpisovanju občevalnega jezika.

* Umetniška razstava v Zagrebu. Slikarja Oton Iveković in Cel. Medović ter kipar Iv. Rendić prirede od 1. do 31. maja v umetniškem paviljonu svojo razstavo. Ti trije umetniki niso člani „društva hrvatskih umjetnika“, ki priredi takisto še letos posebno razstavo.

* Nov hrvatski igrokaz. Gospod dr. Milivoj Dežman, tudi slovenskim lite

ratom osebno znani urednik „Života“, je spisal nov 4 dejanski igrokaz „Knežinja Jelena“, ki se bo predstavljaval v najkrajšem času v Zagrebu.

* Na bellgrajskem dvornem gledališču bo gostoval slavni ruski tragik, knez Ivanovič Sumbatov-Južni v petih predstavah. Temu gostovanju sledila bodo gostovanja najznamenitejših dramatikov varšavskega, praškega, zagrebškega, krakovskega, lvovskega in baje ljubljanskega gledališča.

* Krščansko-socialen Panama. Hranilno društvo v Nussdorfu (Dunaj) ima 800 000 kron deficita. Kam je izginila ta velikanska vsota, ni še znano, a voditelji hranilnice trdijo, da se je razposodil denar ljudem, ki ne morejo vrniti in pa da ga je nekaj tudi pokradenega. Pred tremi tedni se je odbor izkazal na občnem zboru velik dobiček. Seveda se je moglo to zgoditi le s sleparsko bilanco. Neki vlagatelj je zahteval te dni svojih 60 000 kron nazaj, zato je napravila hranilnica v soboto — krah ter se je zaprla. Vsa sleparija krščanskih socialnih odborikov pride seveda pred sodišče.

* Beda češkega učiteljskega presega že vse mere. Čim nekateri poslanci kot n. pr. glasoviti Alfonz Stásky podpihujejo kmete ter razgrajajo v svojih listih na ostuden način zoper učiteljsko, umira isto tako rekoč v bedi in siromstvu. V rakoniškem okraju so se ponujali prošlo jesen učitelji s svojimi rodbinami kot prosti delavci pri pobiranju hmelja. Ko se je to po časnikih razglasilo, je javnost o tem dejstvu dvomila. A kmalu so se oglašali kmetje in oskrbniki, ki so pritrjevali, da so v počitnicah delali učitelji z meščanskimi izpiti na njih polji ter so s svojo rodbino razen jedi prislužili povprečno 3 gl. 40 kr. — takšni učitelji so se hvalili, da so zaslužili dnevno več, kot v svojem stanu! — Klasičen je tudi način, kako si zaslužujejo učitelji okoli velikih čeških kopel kakšen krajcar, da plačajo svoje dolge posejilnicam. Nekaj pisem, katera so imela namen poprositi vodstva posejilnic za potrpljenje, zvenelo je takole: „V počitnicah pojdem v Karlove vane kot natakar in po počitnicah Vam povrnem vso svoto!“ Da pisarji učitelji za odvetnike, to se dogaja čisto. In v takem bednem stanju naj izpolnjuje učitelj svoje dolžnosti! Pa se morda najde tehten vzrok, zakaj je v naši državi tako. Za avstrijsko vojaštvo se je zahtevalo v tekočem letu 301,980,832 K rednih in 40,134,688 K izvenrednih izdatkov; za naobrazbo ljudstva, za prosveto najširjih mas ljudstva, za narodne in meščanske šole se je zahtevalo 000,000,000. Kakšen sad pa pričakujemo od takšnih setev?

* Nemški cesar — nesmrten. Iz Londona poročajo nemškimi listom, da je hotel imeti nemški cesar Viljem II. sliko, ki nikdar ne mine, ki je trajna za vekov veke. Zato ga je profesor Herkommer portretiral v emajlu. Slika je 5 m visoka in iz bakra. Plošča je sestavljena iz 12 kosov. Cesarjeva podoba je 3 črville visoka. Viljem stoji v beli kirasirski uniformi v visokih škornjih pred prestolom; preko ramen ima plašč, glavo brez pokrivala, roko na ročaju sablje in na prsih so zvrščeni vsi redi. Valed te slike bo Viljem vsekakor nesmrten — hvala Bogu!

* Sredstvo zoper kitajske boksarje. Kitajski učitelj ne more biti posebno zavisti vredna oseba. Londonski „Temper“ namreč poroča iz Kuhnwanweia, da se je 20. julija 1900 petim boksearjem razglasila sledeča obsodba: ali postanejo učitelji ali pa si razparajo trebuh. Vseh pet si je razparalo svoj trebuh. Morda so se zbal, da bi jim bil v učiteljskem stanu premnogokrat prazen.

Književnost.

— „Dokumente der Frauen“. Zadnja številka tega lista ima naslednjo vsebino: Königin Victoria von England. — Nach den Wahlen. Leopoldine Gückel. — Die Beschäftigung verheirateter Frauen in den Fabriken Deutschlands. Dr. Bl. Heiss. — Zur Frauenbewegung. — Einst im Herbst. M. Gorkij. — „Dokumente der Frauen“ priporočamo vsemu inteligentnemu slovenskemu ženstvu, kajti ta list zastopa le interese ženstva, ne glede na narodnost.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 20. februvarja. Današnja seja poslanske zbornice je bila takorekoč razgnana in je prezident Vetter moral zbežati iz dvorane. Vihar se je začel že, ko se je Perić oglašil zaradi neke hrvatske peticije. Schönerer je protestiral, da bi se sprejemalo nenemške peticije. Nastalo je živahno prerekanje. Wolf: Stransky naj vlaga hebrejske peticije. Ko je na to prezident Vetter izjavil, da si ne pusti vzeti pravice cenzuriranja interpelacij, in da bo tudi v prihodnje dal gotove interpelacije čitati v tajni seji, je zavladala velika nevolja. Vse je vpilo. Socialni demokrat Ellenbogen je predlagal, naj se o tej izjavi otvori debata, ker se gre tu za jedno najvažnejših pravic parlamenta. Ta predlog je bil odklonjen. Za predlog so glasovali Čehi, hrvatsko-slovenski klub, nemški nacionalci in socialni demokrati, druge stranke, mejnjimi Šusteršičevi pristaši so glasovali proti temu predlogu. Izid glasovanja je obudil nov vihar. Čuli so se klici: Nasilstvo! Naj postane Bobies (dunajski drž. pravdnik) prezident! Šele čez dlje časa je dobil dr. Brzorad besedo, ki je vprašal, zakaj se niso še prečitale že davno podane češke interpelacije. Vetter je rekel, da odgovori pozneje. Burno klicanje: Takoj odgovorite! Hnč! Nepočkame! — je donelo po dvorani. Maštalka: Če ne odgovorite, razžemo sejo. Vetter je dal Klofaču besedo, a Wolf je predlagal konec seje. Schönerer: Kje imate urad za prevajanje? Gospod Prade, ali hočete vi prevzeti prevajanje? Klofač je vprašal prezidenta, če hoče takoj odgovoriti za stran sprejemanja nenemških interpelacij. Wolf je pozivljaval vladno, naj s silo postopa zoper Slované, češ, s silo se jih že ukroti. Iro (Čehom): Zakaj ne greste zopet v abstinenco. Wolfov predlog na konec seje je bil odklonjen, na kar je prišlo do ostrega konflikta med nemškimi nacionalci in krščanskimi socialisti. Plaček je vprašal, zakaj se ne čitajo češke interpelacije? Wolf: Recite, da se čitajo le nemške. Samo pogum! Prezident je hotel dati posl. Biankiniju besedo, da utemeljuje svoj nujni predlog zastran vinske klavzule, a Plaček je zahteval, naj se imenoma glasuje o njegovem predlogu, da naj prezident takoj pove, zakaj ne da čitati čeških interpelacij. Prezident Vetter je na to rekel, da raje nego pripusti glasovanje po imenih, takoj odgovori. Dejal je, da se kompromis ni dosegel (Čehi: Mi nečemo ničesar o kompromisih slišati!) radi tega je provizorično (Schalk: Cela država je samo provizorij) in ne da bi hotel vstvariti kak prejudic (Wolf: Že maže Čehom medu krog ust) odredil, da se bodo nenemške interpelacije pač sprejemale, a razglasile in protokolirale se bodo samo v nemškem jeziku (Vihar na desni. Klici: Kako morete to opravičiti?) Vetter: Mislim, da tako varujem pravico vseh (Burni ugovori.) Na željo interpelantov bom dal tudi izvirnik tiskati in razdeliti (Novi ugovori.) Težavni položaj zahteva... (Wolf: Da se pogumno nastopi proti Čehom. Malik: Da se ne postopa strahopetno, ampak Čehe pritise ob tla. Čehi: Oj, Malik, Malik! Kakšen Grman ste vi!) Da se postopa previdno, prosim zbornico, naj to moje začasno odredbo vzame na znanje. Viharni ugovori. Vse upije vprek Kacih 100 poslancev raznih strank se zbere pred tribuno. Šum je velikanski. Mnogo poslancev zahteva besedo. Ko je prezident izjavil, da ne pripusti nikake debate, je vihar tako narasel in je postal položaj tako kritičen, da je predsednik hitro zaključil sejo in odšel, v tem ko so poslanci ostali še dlje časa v dvorani in živahno razpravljali o prezidentovi odredbi.

Dunaj 20. febr. Prihodnja seja poslanske zbornice bo jutri.

Dunaj 20. febr. Cesar sprejme jutri prezidij poslanske zbornice v posebni avdijenci.

London 20. febr. Kralj Edvard odpotuje v soboto v Nemčijo.

Kamnik 20. februvarja. Župan Svetlin, ki je bil zatožen radi razžalitve Žlindre, je bil danes oproščen.

Narodno gospodarstvo.

Nov dalmatinski železniški projekt. Spisal dalmatinski drž. poslanec, dvorni svetnik Vitez Vuković. (Konec.)

Kar se tiče pomena dalmatinske otočne železnice za svetovni promet in srednje-evropsko trgovino, utegne ta železnica najprej priti v prilog prihajanju in odhajanju tujcev, in bo reko potujočih, ki v prvi vrsti zahtevajo ugodnih obratnih odnošajev, navajala na jug in pripomore vsekako, da bo Dalmacija — katere obali morejo v vsakem pogledu, kar se tiče naravine lepote, tekmovali z italijansko in francosko Riviero — pristopneja civilizovanemu svetu. Otočna železnica privede tudi do uresničenja ideje obrežne železnice, ki se mora zgraditi prej ali slej in ki bo spajala jedno z drugim ob obali ležeča krasna pristanišča dalmatinska. Tudi nastajajoča dalmatinska in istrska zdravilišča bi imela gotovo dobiček od zgradnje te železnice in bi se povzpela, kakor je želeti. V prvi vrsti bi imela dobiček zdravili na kvarnerskih otokih; od Osora bi se n. pr. mogla sezidati stranska železnica na Lošinjski otok do Malega Lošinja. S tem bi to zdravilišče dobilo direktno zvezo (le z malo vožnje po morju, vsega skupaj morda pol ure, in brez vsakega strahu pred morebitno morsko boleznijo) s kopnino. Skalovito hrbitišče „Privlaka“ v pristanišču Lošinjskem, ki je 40 metrov široko in 40 metrov visoko, bi bilo eventuelno prodreti po kanalu za plovo, s čemer bi to izborna pristanišče dobilo tudi vztočni vhod od Kvarnerola.

Na drugi strani pa ta otočna železnica, ki sama na sebi nima posebnega zaledja, ne bi donášala monarhiji posebne koristi in bi težko pripomogla v to, da bi se dalmatinska pristanišča povzdignila v komercialnem pogledu. Od istrske postaje na državni železnici Lupoglava (torej v vsem nad 200 kilometrov) bi ta železnica tekla po deželah in krajinah, ki nimajo posebne trgovine in produkcije, da bi mogli hraniti in vzdrževati tako železniško zvezo. Ona bi torej sicer povpeševala notranji promet in bi vsakako na eminenten način služila strategiskim in vojaškim namenom, ali ne bi podpirala trgovine in industrije avstrijske ter ne bi odgovarjala onim nadam, katere sme Dalmacija po vsi pravici staviti do zgradbe železniške zveze z monarhijo. V komercialnem pogledu je možno ta namen doseči le po železnici Spljet-Knin Karlovec, ki bi bila sposobna v to, da odpre unanjemu svetu en del Bosne z njega neizmernimi naravnimi zakladi, ter dele Hrvatske, ki so dosedaj popolnoma odtegnjeni prometu, in da trgovini Spljeta ter družih dalmatinskih pristanišč ustvari nova in velika območja za trgovino in produkcijo. Mi Dalmatinci smo, kakor lahko umevno, nezaupni nasproti novim železniškim načrtom, ki so dosedaj pač nastajali v obilici, a se vzlico temu niso nikoli uresničevali, in moremo torej zahtevati jedinole zadnje omenjeni projekt Spljet-Knin-Karlovec, kakor tudi oni Spljet-Aržano-Bugojno, ki bi sicer Dalmacije ne odprla direktno zapadnemu svetovnemu prometu (daljava Dunaj-Brod-Spljet bi znašala 1284 kilometrov), ali bi bila sposobna v to, da bi trgovino in promet Bosne ter dežel ob spodnji Donavi navajala na dalmatinska pristanišča. No, Dalmatinci pozdravljamo tudi dobro voljo, ki se kaže v tretjem projektu otočne železnice, ter smo prepričani, da, ako ta projekt zadobi določne oblike, pripomoremo morda v to, da Ogrska odneha vendar jedenkrat od svoje opozicije proti izvedenju železnic preko ogrsko-hrvatskega in bosanskega teritorija v Dalmacijo, in da pride do zaželenih železniških zvez.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospica Arnoština Ogorelec v Skofljici nabrala v veselju družbi 6 K 50 vin. — Živila!

Za Prešernov spomenik. Čitalnica na Vinici pri Črnomlju 20 K, kot čisti dohodek veselice z dne 10. februvarja 1901 s geslom: „Največ sveta otrokom sliši Slave“. — Posojilnica v Trebnjem dala 50 kron. — John Boic America, preostanek naročnine 2 K 42 vin. — Gosp. Ažman v Breznici 10 K, darovali pri „Kuntu“ na Selu gg. Štefan 5 K, J. Čop 2 K, L. Grilec 1 K in A. Križnik 2 K. — Gosp. Rudolf Fenc, v Borovnici nabral 4 K na plesu na pustno nedeljo. — Skupaj 86 K 42 vin. — Živila!

4 K na glesu za putno odjelje. — Skupaj 88 K

Za neko tovarniško pisarno se išče pisarniški sluga.

Isti je moral že službovati v tej lastnosti, mora biti trezen, pisanju vešč in obeh deželnih jezikov zmožen. Dosluzeni vojaki imajo prednost. Vstopiti bi moral takoj.

Samo pismene ponudbe naj se pošiljajo pod: „S. S. 200“ upravnistvu „Slov. Naroda“.

(371-2)

Šaleški premog v koscih

po ceni, pripraven za kurjavo sob in za industrije, brez smradu, se razpošilja za vse postaje južne in koroške, kakor tudi ogerskih železnic

po 32 kron za vagon s 100 met. centi

od postaje Skale (Skalis).

Naročila sprejema (180-9)

Šaleški premogokop v Velenji.

(Schallthaler Kohlenbergbau in Wöllan.)

Brady-jeve kapljice za želodec

(prej) Marijacejske kapljice za želodec prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju“ Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleischmarkt 1.

v obče izkušene in poznate zdravilo, ki oživlja in okrepuje želodec, če je prebava motena, in sploh pri želodčnih bolečinah.

Cena steklenice 40 novč.
Dvojna steklenica 70 „

Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo. Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo varstveno znamko s podpisom O. Brady, in naj se zavrne vse kot nepravilne, ako nimajo te znamke in podpisa O. Brady.

Kapljice za želodec C. Brady-ja (prej Marijacejske kapljice za želodec) so shranjene v rdečih nagubanih skatljah in imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske (kot varstveno znamko). Pod to znamko mora biti podpis C. Brady.

Deli so navedeni. (1739-16)

Kapljice za želodec se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Dr. Fran Karfík

c. kr. rudniški zdravnik v Idriji (395-1)

je začel dne 20. svečana zopet ordinovati.

(Za zobe ordinuje od 10.-12. dopoldne in od 3.-4. popoldne.)

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8-12 dopoldne in od 3-6 popoldne.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(40-7)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Ravnokar je izšla v drugem natisu
v proslavo

Prešernove stoletnice

decemberska številka
„Ljubljanskega Zvona“
posvečena povsem
pesniku Prešernu
bogato ilustrovan.

Fosamezni izvodi te številke H 240. Fo pošti 12 vinarjev več.

Naročila usprejema

Lavoslav Schwentner, knjigotržec v Ljubljani.

A. Agnola

Ljubljana
Dunajska cesta
št. 13.

Velika zaloga
steklenine,
porcelana,
svetilnik,
zrcalov,
šip itd. itd.
po najnižjih
cenah.

Pristen okusen jetrni tran
à 70 h. — à 1 K.

Jelkino Francovo žganje
à 1 K 20 h.

Pulcherin-Crème
dela kože lepo, čisto,
gladko in fino; à 1 K.

steklениčica
za poskuse
à 20 h.

Se dobi na prodaj ali naroči po pošti
v lekarni „pri orlu“ v Ljubljani.

Jedini izdelatelj
Mr. Ph. Mardetschlaeger
lekarnar in kemik.
Posel na lekarniške firme!

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.

LETNIK XXI. (1901).

Izhaja po 4½ pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h.

Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Zaradi smrti posestnika prodaja se pod ugodnimi pogoji (384-1)

hiša

v južnostajerskem, ob železnici in v bližini toplic ležečem, procvitajočem trgu. Hiša je enonadstropna, v najboljšem stanju, s teraso in prijaznim vrtom, ter obsega iz 8 sob, 2 kabinetov, 2 kuhinj, perilnice, drvarnic, ima izvrstne posamezne kleti za vino, sadje in zelenjavo. Vodnjak v hiši. — Naslov v upravnistvu „Slov. Naroda“.

Išče se

hišni oskrbnik.

Vpraša naj se v Ljubljani, Kuhnova cesta št. 23, I. nadstr.

(390-1)

Št. 688.

Razglas.

(368-1)

Pri občnem zboru „prve dolenjske posojilnice v Metliki“, registrovane zadruge z neomejenim porostvom, dne 14. februarja 1901. leta se je računski sklep z bilanco za petindvajseto gospodarsko leto 1900. sledeče potrdil:

A. Bilanca.

Imetje		Znesek	Dolgovi		Znesek
	Kron	h		Kron	h
1 Gotovina koncem leta 1900	13008	08	522 deležev po 36 K	18792	—
2 Vrednost dveh srečk	56	—	2 Rezervni zaklad	4 000	—
3 Vrednost v državnih papirjih	110174	—	3 Hranilne vloge	1120714	32
4 Posojila na posestva po 5%	235974	74	4 Za leto 1901. vsprejete obresti	5309	60
5 „ „ „ 6%	491552	18	5 Čisti dobiček	4176	—
6 „ „ „ 5%	109216	77			
7 „ „ „ 6%	18103	70			
8 Zaostale obresti	2157	95			
9 Vrednost zemljišč v Buhjarcih	13090	50			
10 „ „ „ Črnomlju	9894	—			
11 „ „ „ hiše št. 15 v Metliki	16000	—			
12 Inventar	64	—			
Skupaj	1188991	92	Skupaj	1188991	92

B. Denarni promet.

Dohodki		Znesek	Izdatki		Znesek
	Kron	h		Kron	h
1 Gotovine koncem leta 1899	20126	70	1 Nazaj plačani deleži	756	—
2 Vplačani deleži	252	—	2 „ „ plačane hranilne vloge	26405	49
3 Hranilne vloge	373481	32	3 „ „ obresti	2079	82
4 Nazaj plačana posojila	59341	47	4 Dovoljena posojila	753584	10
5 Vplačane obresti	53823	72	5 Razni izdatki	1559	59
6 Razni dohodki	2873	06	6 Upravninski stroški	2822	50
Skupaj	1046018	33	7 Poprava posloplja	767	20
			8 Za dobrodelne namene	751	65
			9 Razni davki	3111	30
			10 Dobička društvenikom	352	60
			11 Gotovina koncem leta 1900	1008	08
			Skupaj	1046018	33

V tekočem letu je bil denarni promet ta le:

Vseh dohodkov je bilo 1046018 K 33 h

Vseh izdatkov pa 1046018 . 33 .

Torej skupni denarni promet 2092036 K 66 h.

Zadruga obstala je koncem leta 1900. iz 274 društvenikov; izstopilo jih je 8 (osem) in pristopilo jih je 5 (pet).

Društvenih deležev bilo je koncem 1900. leta 522, nazaj plačanih je bilo 21 (edenindvajset) in vplačanih 7 (sedem).

To se p. n. gg. društvenikom objavi z dostavkom, da je račun in bilanca v občinski pisarni v Metliki od danes naprej pa do 1. marca 1901 vsakomur na vpogled.

Ravnateljstvo I. dolenjske posojilnice v Metliki

dne 15. februarja 1901.

Otmár Sturm I. r., blagajnik. Leopold Gangl I. r., ravnatelj. Janez Požek I. r., preglednik.
Franc Jutraš I. r., odbornik. Franc Schönbrunn I. r., odbornik.

! Za gostilničarje, trgovce ali kapitaliste!

Lepo posestvo

obstoječe iz velike novejšje hiše in obsežnega sadnega vrta, je na prodaj. Hiša stoji v živ. hremu na Kranjskem, v lepi legi tik kolodvora, ter ima reno-mirano restavracijo s sobami za tuje; zaradi velikega prometa bi bila posebno pri-pravna za trgovino z deželnimi pridelki. — Najemina vseh vedno oddanih prostorov obrestuje po odbitku davkov in popravi čisto glavnicu 70.000 K, neračunši gostilniškega dobička.

Posestvo se proda zaradi zasebnih razmar dosti pod izkazljivo rentabili-teto. Kupec bi moral plačati na račun 14-16.000 K, ostala kupnina lahko ostane zavarovana.

Pojasnila daje dr. D. Trece, odvetnik v Gorici.

(350-5)

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg št. 11

Zaloga vsakovrstnih
klobukov in čepic
perila, kravat itd.

po najnižjih cenah.

Mehanik Ivan Škerl

stanuje samo

Opekarska cesta št. 16.

šivalni stroji po najnižjih cenah.
Bleklje in v to stroko spadajoča popra-vila izvršuje dobro in ceno.
Vnanja naročila se točno izvršé.

Kdor kupuje
sukneno blago
ogleda naj si novo urejeno sukmeno skla-dišče trdke

R. Miklauc

Ljubljana, Špitalske ulice št. 5

kjer se lahko prepriča o
cenah brez primere.

Glavno skladišče
Loškega ševiotu (sukna)

katero blag. je znano dobro in se prodaja po tovarniških cenah.

Sukneni ostanki
različnih vrst za pelevce ceno.

Vzorce pošilja na zahtevanje poštnino prosto.

Važno! Važno! gospodinje, trgovce, živinorejce

Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, vsakovrstna zelišča in korenine, tudi po Kneippu, ribje olje, redilne in posilne moke za otroke, kemikalije raznih vrst, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine ter kirurški obvezila itd. itd.

Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, encjan, kolmož, krmilno apno i. t. d. Oblastv. konces. oddaja strupov. Vskovrstna sredstva za desinfekcijo. Vnauja naročila izvršujejo se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

Prej. **Alojzij Erjavec** Prej. **J. Zor**
čevljarški mojster v Ljubljani, Čevljarstvo ulice 3.

Po večletni skušnj. kakor tudi po dovršenem strokovnem tečaju v Ljubljani c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja na Dunaju mi je mogoče vstopiti vsem zahtevam svojih p. n. naročnikov. Priporočam se prečistiti duhovščini in al. občinstvu za obilno naročanje raznovrstnih obuv. Delo je ceno, pošteno in trpežno. V zalogi so razna masila, voščila za črno in ružavo obuvanje, ter razne potrebščine za to obrt.

Naro se skrajšujejo. — Vnaujam naročilo naj se pridruži vzor.

MODERCE natančno po životni meri
za vsako starost, za vsaki život in v vsaki faconi

HENRIK KENDA v Ljubljani, Glavni trg št. 17.

Skladišče za modno blago, pozamentrije, trakove, čipke, svileno blago, perilo, a e e e e klobuke za dame, tkana in kratka roba na debelo in drobno. e e e e e

Josip Oblak

umetni in galanterijski strugar
na Glincih št. 92

filijalka: Šelenburgove ulice št. 1

priporoča svojo veliko zalogo strugarških del lastnega izdelka.

Sprejema vsakovrstna naročila ter jih izvršuje hitro, ceno in kulantno. Istotako izvršuje vsakovrstna popravila v jantaru, morski peni, kosti, rogu, lesu itd.

Pekarija in slastičarna
Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21

Tu se dobiva 4krat na dan sveže, ukusno, zdravo in slastno pekarsko pecivo, vseh vrst kruh na vago, prepečenec (Vanille-Zwieback), kakor tudi

ržen kruh

hlebčki po 10, 15 in 25 kr.

V slastičarnici postrežam z najfinjšim naslednim pecivom in s finimi pristnimi likerji ter z Vermouth-vinom. Posebno opozarjam na fine indijske krofe in napolnjene zavitke.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2

prevzame prijave za nakupovanje fundiranih, al pari plačljivih 4 1/4 % obligacij delniške družbe cgrskih lokalnih železnic, do inkl. 22. t. m. po originalnem kurzu 95 %.

Prijave se bodejo po možnosti in kolikor časa traja zaloga, v polni meri upoštevale, ter se vrednostni papirji lahko prevzamejo do 15. marca t. l.

Navedene obligacije se obrestujejo na podlagi navedenega kurza po 4 7/10 %, ter se potem izžrebanja vrnejo v nominalni vrednosti. Izžrebane obligacije z zapadlimi kuponi vnovčimo mi v Ljubljani, kakor tudi vse večje banke tu in inozemstva, brez vsakega odbitka davkov in stroškov.

Razpis.

V deželni prisilni delalnici v Ljubljani izpraznjena je služba kontrolorja

s plačo letnih 2600 K, s pravico do dveh petletnic po 200 K in z užitkom naturalnega stanovanja. Razen tega dobiva kontrolor od fabriškega zaslužka tudi 1 1/2 % delež.

Prosilci za to službo predložijo naj svoje z dokazili o starosti, stanu, o dovršenih študijah in zlasti o prebitem izpitu iz državnega računostvoja, o dosedanjem službovanju, o znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje

do 20. marca 1901

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dné 6. februarja 1901.

Gg. ženini in neveste!

Priporočam svojo največjo in najbogatjšo, občeznano veliko izbero vsakovrstne zlatenine in srebrnine v seceniji posebno

lepe poročne prstane

prave švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, prstane itd. itd. Namizne oprave (Besteck) in najboljše živalne stroje vse to po najnižjih cenah in z jamstvom.

Vabim na obilni obisk in ogled z vsem spoštovanjem

(101-12)

F. Čuden,

urar in trgovec, Mestni trg št. 25, nasproti rotovža.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

so že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in milo učinkujoče domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapreja. Teh kroglice, ki so tudi pod imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kri čistilne kroglice znane, stane škatljica s 15 kroglicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1 gld 5 kr., pri prejšnji vpošiljavi zneska stane s poštne prosto vpošiljati: 1 zavitek 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 10 zvitkov 9 gld. 25 kr. — Način uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse 15.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rudičnimi črkami.

Balzam zoper ozeblino
J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s poštne prosto pošiljati 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razslizujoč, 1 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr. s poštne prosto pošiljati 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati, izvrstno krepilo za želodec in živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka želodčna tinktura (preje življenska

esenca imenovana.) — Lahko raztopljajoče zdravilo, dražilnega in krepčujočega učinka na želodec pri oviranem prebavljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanaestorica steklenic 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 steklenica 50 kr.

Tannochin-pomada
J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane
pok. prof. Stendel-a, 1 lonček 50 kr., s poštne prosto pošiljati 75 kr.

Univerzalna čistilna sol
A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razen tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljate po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se prej vpošlje denar (najboljše s poštno nakaznico), potem je poština mnogo cenejša, nego pri pošiljatih proti povzetju.

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne uradniške uniforme

in poverjeni zalagatelj ces. kr. unif. blagajne drž. železnice uradnikov

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slavemu občinstvu za izdelovanje civilnih oblek in nepremotljivih havelokov po najnovejši faconi in najpovoljnejših cenah. Angliško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

Gospodom uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor: sablje, meče, klobuke itd., gospodom c. kr. justičnim uradnikom pa za izdelovanje talarjev in baretov.

Darila za vsako priliko! Frid. Hoffmann

urar v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur

slatih, srebrnih, istule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in salon-skih ur, vse samo dobre do najfinjših kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi.

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Optični zavod J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod trančo 1

priporoča svojo veliko zalogo

vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov, kakor tudi vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografskih aparatov.

Vsa v to stroko spadajoča popravila in vnauja naročila točno in ceno.

Pri nakupovanju suknene in manu-fakturnega blaga se opozarja na trdko

HUGO IHL

v Ljubljani

v Špitalskih ulicah št. 4.

Velika zaloga

suknenih ostankov.